

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3calcz.htm>

9395458

Resumé

Brno (Kataster Ivanovice, Bez. Brno-město), Černožorská u. Žilková Str. Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (k.ú. Královo Pole, okr. Brno-město)

Božetěchova 1. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě nového posluchářského komplexu FIT VUT v prostoru hospodářského dvora bývalého kartuziánského kláštera v Králově Poli bylo prozkoumáno pravěké a středověké (viz dále) osídlení tohoto prostoru (akce A101/2003).

Nejstarší osídlení zjištěné na lokalitě lze přiřadit lidu kultury s lineární keramikou. Jedná se o tři neinterpretovatelně zahloubené objekty. Další pravěké osídlení nebylo na lokalitě zachyceno, lze jej spíše očekávat východněji směrem k toku říčky Ponávky.

Božetěchova 2. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci záchranné akce A029/2005 byly v prostoru nádvoří bývalého kartuziánského kláštera v Brně-Králově Poli zachyceny i pravěké nálezové situace.

Stejně jako při provádění archeologických výzkumů v nejbližším okolí (srov. např. Holub – Merta 2005; Holub 2002; Holub – Sedláčková 2005; Holub at al. 2002, 103–105) bylo i při výkopu kolektoru na nádvoří zachyceno osídlení kultury s lineární keramikou (obr. 2). Jde především o zachycenou část jámy, pravděpodobně hlínku, s.s.j. 110 na ploše 02, z níž byl vyzvednut keramický materiál náležející této kultuře (srov. obr. u hesla v kap. Doba laténská). Další pravěké nálezy byly získány odryváním holocenního půdního typu ve čtverci 7 (s.j. 3131) a lze je taktéž zařadit do období kultury s lineární keramikou.

Petr Holub, Lenka Sedláčková

Literatura

- Holub, P. 2002: *Brno-Královo Pole, Božetěchova ul., výstavba areálu FIT VUT*. Nálezová zpráva č.j. 06/02 uložená v archivu spol. Archaia Brno o. p. s.
- Holub, P., Kováčík, P., Merta, D., Peška, M., Procházka, R., Zapletalová, D., Zúbek, A. 2002: Předběžné výsledky záchranných archeologických výzkumů v Brně v roce 2001, *Přehled výzkumů* 43, 71–114.
- Holub, P., Merta, D. 2005: Archeologické ohlednutí. In: *Cartusia Brunensis, Dějiny královopolského kláštera a jeho proměny v 21. století*. Brno, 85–92.
- Holub, P., Sedláčková, L. 2005: *Brno-Královo Pole, Božetěchova 1–3, výstavba areálu FIT VUT Brno*. Nálezová zpráva č. j. 27/05, uložená v archivu spol. Archaia Brno o. p. s.

Resumé

Brno (Kataster Královo Pole, Bez. Brno-město). Božetěchova Str. 1, LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

Brno (Kataster Královo Pole, (Bez. Brno-město). Božetěchova Str. 2, Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 2. Brno-Božetěchova ulice. Osídlení LnK: 1 – výzkum 2001(A145/2001), 2 – výzkum 2004/2005 (A101/2004), 3 – výzkum 2005 (A029/2005), 4 – výzkum 2006 (A006/2006).

Brno-Božetěchova Str. Siedlung der LBK: 1 – Ausgrabung 2001(A145/2001), 2 – Ausgrabung 2004/2005 (A101/2004), 3 – Ausgrabung 2005 (A029/2005), 4 – Ausgrabung 2006 (A006/2006).

BRNO (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město)

Západně od ulice Netroufalky. LnK. Sídliště, pohřeb na sídlišti. Záchranný výzkum.

V srpnu a září roku 2005 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno záchranný archeologický výzkum v severním cípu katastrálního území městské části Starý Lískovec při výstavbě nového sídla Moravského zemského archivu. Dotčený pozemek ve tvaru nepravidelného lichoběžníku o výměře cca 0,8 ha se nachází uprostřed neudržovaného prostoru mezi ulicemi Kamenice, Bítešská (tzv. Pražská radiála), Jihlavská a Netroufalky, na mírně k severovýchodu ukloněné plošině, která tvoří sedlo mezi Kamenným vrchem na západě a Červeným kopcem na východě. Zbývající obvod plošiny vymezují svahy na severu prudce spadající k řece Svatce, na jihu pozvolněji klesající k Leskavě, pravému přítoku Svatky. Přesná poloha lokality, rozkládající se v nadmořské výšce od 280 do 286 m, je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04, určena body o souřadnicích 246:160, 245:149, 251:149, 255:155 a 255:160 mm od západnížní sekční čáry.

Uvnitř skryté plochy a v trase liniového výkopu pro dočasnou vodovodní přípojku od ulice Netroufalky bylo prozkoumáno celkem 398 archeologických objektů, představujících pozůstatky dlouhodobého osídlení vhodného místa nositeli kultury s lineární keramikou (od fáze Ib až po stupeň III, srov. Čížmář 1998). Za nejvýznamnější z nich lze označit necelě 3 m široký a až 1 m hluboký příkop s plochým dnem, který bez přerušení probíhal v délce skoro 60 m přibližně ve směru od SZ k JV přes jižní část zkoumaného prostoru. Na severovýchodní straně byl s odstupem přibližně 3 m doprovázen jednoduchým nesouvislým mělkým žlábkem, zatímco před jihozápadním okrajem příkopu se nacházel zhruba 15 m široký pruh, kde sídlištní jámy téměř chyběly (obr. 3). Na základě předběžné analýzy materiálu můžeme příkop datovat nejspíše do subfáze Ib2 (srov. Čížmář 2002, 178–179).

Mezi běžnými objekty početně převažovaly menší jámy, u nichž je obvykle obtížné určit původní účel. Zachyceny však byly i plošně rozsáhlé zahloubeniny nepravidelného půdorysu, které primárně sloužily k získávání hlíny (tzv. stavební jámy a hliníky). V jedné z těchto exploatačních jam byla objevena dětská kostra. Strukturu sídliště doplňují objekty hospodářského charakteru, a to obilní jámy a hliněné pece se dnem vyloženým kameny nebo zlomky podložek na drcení obilí. Navzdory vícestupovému osídlení je z celkového plánu patrné, že část objektů vytváří řady kolmé na osu příkopu, které jsou od sebe navzájem oddělené volnějšími prostory, kde původně asi stály typické dlouhé nadzemní domy. Pozůstatky jejich kulové konstrukce se podařilo zachytit jen v jihozápadním a severovýchodním úseku zkoumaného území (obr. 3).

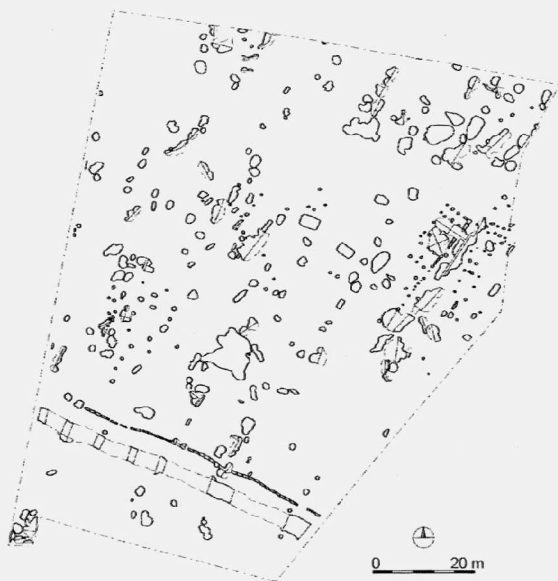
Zvláštní zmínku si zaslouží ještě 2 jámy obdélníkového půdorysu o rozměrech $3,8 \times 2,6$ m a $3,4 \times 2$ m s rovným dnem, umístěné přibližně uprostřed plochy. Na výskyt podobných útvarů na sídlišti kultury s lineární keramikou na Moravě upozornil již Z. Čížmář (1999), který je považuje za „polozemnice“, plnící nejspíše určitou hospodářskou funkci.

Prozkoumaný úsek osady bezpochyby souvisí se staroneolitickým areálem, který byl v letech 1971, 1978 a 1989 zčásti odkryt při výstavbě západního přivaděče k dálnici D1, tzv. Pražské radiály, a budoucího panelového sídliště Nový Lískovec asi 150 m západně (Berkovec 2004; Geislerová 1980; 1996; Tichý 1972; Vitula 1993), jeho pokračování východním směrem naznačovaly výsledky povrchové prospekce (Kovárník 1984, 94). Vzhledem k tomu, že pozemek Moravského zemského archivu přímo nenavazuje na žádnou ze starších ploch a že výzkum z roku 1971 není možné přesně lokalizovat, je zatím obtížné ztotožnit nově zachycený příkop a palisádový žlábek (?) s dříve objeveným ohrazením patrně oválného půdorysu (Berkovec 2004, 91–92, mapa 11; Geislerová 1996, obr. 3). Na základě polohy přibližně uprostřed tohoto oválu i směru se za současného stavu poznání přikláníme k možnosti příčného rozdělení ohrazeného prostoru (srov. Berkovec 2004, 91, mapa 11:B).

Michal Přichystal

Literatura

- Berkovec, T. 2004: *Ohrazené areály kultury s lineární keramikou na Moravě (I). Brno-Nový Lískovec. Pod Kamenným vrchem*. ARF 5. Olomouc.
- Čížmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (poznámky k vývoji výzdobného stylu), *Acta Musei Moraviae*, Sci. soc. 83, 105–139.
- Čížmář, Z. 1999: Několik poznámek k existenci polozemnic v kultuře s lineární keramikou, *Pravěk NŘ* 1998/8, 103–113.
- Čížmář, Z. 2002: Keramika z pohřebiště v „Široké u lesa“. In: V. Podborský a kol.: *Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě*. Brno, 151–186.
- Geislerová, K. 1980: Záchranný výzkum na neolitickém sídlišti u Nového Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1978, 9–10.
- Geislerová, K. 1996: Neolitické osídlení s příkopem v Brně-Novém Lískovci, *Pravěk NŘ* 1994/4, 17–41.
- Kovárník, J. 1984: Terénní archeologický průzkum na jižní a jihozápadní Moravě, *Přehled výzkumů* 1982, 94–100.

Obr. 3. Brno-Starý Lískovec. Celkový plán zkoumané plochy.

Brno-Starý Lískovec. Gesamtplan der untersuchten Fläche.

Tichý, R. 1972: Neolitické osídlení u Brna-Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.

Vitula, P. 1993: Záchranný výzkum neolitických, eneolitických a halštatských objektů na katastrech Starého a Nového Lískovce (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1989, 112–113.

Resumé

Brno (Kataster Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Westlich von der Netroufalky Str. Linienbandkeramik. Siedlung, Bestattung in der Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradiště)

„Pastvisko“. LnK, MMK (?). Sídliště. Povrchový průzkum.

Na temeni, které vybíhá jižním směrem z kóty Háji (346 m) do údolí Březnice, byla reidentifikována neolitická lokalita. Známá je ze sběrů V. Hobla, V. Hrubého a I. L. Červinky (náleзовá zpráva v archivu AÚ AV ČR Brno, č. j. 2736/46, 173/47, 842/47, 1132/55). Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 305–320 m.

Ze sídliště pocházejí nevýrazné zlomky keramiky LnK a MMK? (je s velkou pravděpodobností uváděna dříve; náleзовá zpráva v archivu AÚ AV ČR Brno, č. j. 847/47) a štipaná kamenná industrie: čepelové jádro se změněnou orientací (přepálený silicit), reziduum jednopodstavového čepelového jádra (silicit krakovsko-čenstochovské jury – KČJ), oboustranně škrabadlo (KČJ), oboustranně přelomená čepel (přepálený silicit), zlomek čepelky (obsidián), ústěp (přepálený silicit z glacienních sedimentů), 3× odpad (KČJ, 2 přepálené artefakty) a zlomek porcelanitu bez jasných stop oprávcování.

Jedná se o strategickou výšinnou polohu, která umožňuje kontrolu údolí potoka Březnice. Na protilehlém břehu Břez-